

2002'DEN 2011'E AKP'NİN ENERJİ GÜNLÜĞÜ

Kemal Ulusaler
EMO Enerji Çalışma Grubu Üyesi

Türkiye, 12 Haziran 2011 tarihinde genel seçimlere giderken siyasi, iktisadi ve sosyal çalkantılar içerisinde. Son 30 yıldır ülkenin en önemli sorunlarında hep başı çekmiş olan iç çatışmaların seçime giderken özellikle kentlerde daha da genişlemesi siyasal çalkantı nedenlerinden sadece biridir. Neredeyse tüm muhalefet odakları siyasetin dışına itilmekte olup; adeta sokağa ve çatışmaya davetiye çıkarılmaktadır. Bugüne değin görülmemiş oranda basın üzerinde baskı oluşmuştur. İletişimde devletin kulağının vatandaşın ağzına bu kadar dayandığı hiç görülmemiş bir durumdur. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi bir de kaset yoluyla şantaj ve baskılar türemiş durumdadır. Benzer bir çalkantı ekonomide yaşanmaktadır. 2002 yılında 3 bin 311 ABD Doları olan kişi başı milli gelirin, 2010'da 13 bin 647 ABD Doları'na çıktığı bizzat Maliye Bakanı tarafından dile getirilirken, asgari ücretten hiç söz edilmemektedir. Aynı yıllar içerisinde kişi başı milli gelirin 4.12 kat arttığı söylenirken, asgari ücret ancak 2.38 kat artabilmiştir. Sadece bu rakamlar bile gelir dağılımında uçurumun giderek derinleştiğine işaret eder. Diğer yandan cari açık Cumhuriyet tarihindeki bugüne değin gerçekleşen tüm açıkların toplamı bir miktara dayanmıştır. Sosyal ve kültürel alanda insani değerler alt üst olmuş, şiddet önlenemez hale gelmiştir. Şiddet özellikle çocuk ve kadınlara yönelmiştir.

Bütün bu gerçekler yadsınamaz bir biçimde ortada iken, 2 dönemdir görevde olan AKP, bir kez daha istikrar talebinde bulunup oy istemekte.

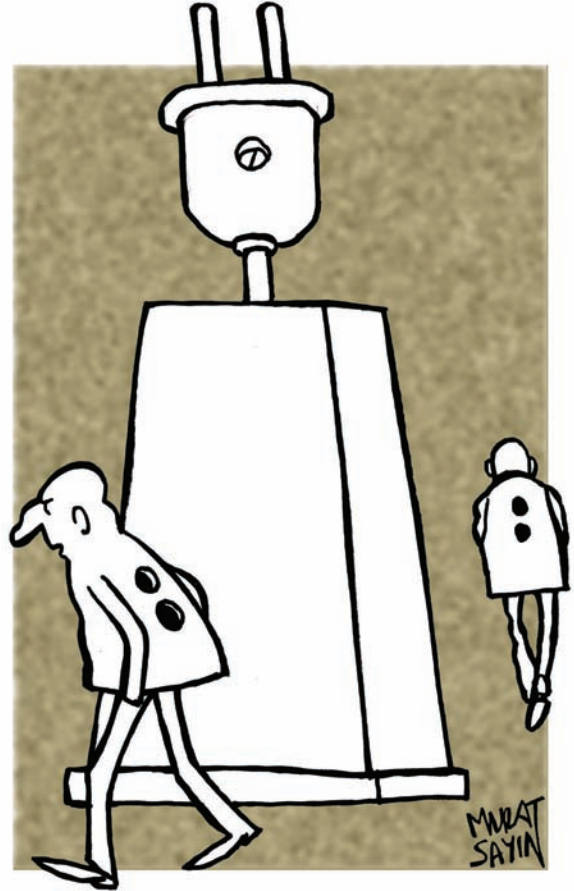
Söz konusu istikrar, neyin istikrardır?

Yukarıda zikrettiğimiz çalkantılı ortamın istikrarı mı?

Gelelim Konumuz Enerjiye...

Dünya, kapitalizmin yeni liberal politikalarını uygulama konusunda nasıl tökezlediğini, açmaza girdiğini canı yanarak izliyor. Kapitalizmin son küresel krizi bir türlü aşamıyor. Bu kriz ortamında enerji kaynakları giderek önem kazanıyor. Kaynaklara sahip olanlar, bunu en fahiş

fiyatlarla pazarlamaya çalışırken; emperyalist ülkeler açık işgallere başvurmaktan kaçınmıyorlar. Fosil yakıtlar açısından kıt kaynaklara sahip olan kapitalist-emperyalist ülkeler yenilenebilir enerji kaynaklarına yöneliyor, bu alanda teknolojik yenilikler peşinde koşuyorlar. Diğer yandan yine bu emperyalist-kapitalist ülkeler gelişmekte olan ülkelerin kaynaklarını (başta su ve yeraltı kaynakları olmak üzere) giderek daha yoğun bir biçimde sömürmeye devam ediyorlar. Küresel kapitalizm öylesine vahşileşiyor ki çevre yıkımları artık dünya ölçeğinde sıradan bir olay haline geliyor. (Macaristan, Japonya vb.)

Bu Ne Perhiz...

Türkiye de seçimlere giderken enerji alanında benzer bir durumu yaşamakta. AKP Hükümeti 8 yıldır enerji alanında küresel kapitalizmin yeni liberal politikalarını can siperhane yerine getirmeye çalışıyor. 2002 yılında görev talep ederlerken; “Geçmiş hükümetler, son dönemde uyguladıkları politikaları ile enerji alanını Türkiye için acil ve içinden çıkılması zor bir sorun haline getirmişlerdir. Ülkemizin öngörülebilir büyüme perspektifleri ile bağdaşmayan ‘al ya da öde’ anlaşmaları, imtiyaz ve işletme hakkı devir sözleşmeleri, Türkiye’yi taşınması giderek zorlaşan bir mali külfet ile karşı karşıya bırakmaktadır” diyerek enerjiyi bu sorunlu konumundan çıkaracaklarını vadetmişlerdi. Oysa bugün bir kez daha istikrar adına görev talep ederlerken, Rusya ile alım garantili nükleer enerji santrali anlaşması imzalamaktan ülkeyi milyarlarca dolarlık risk altına sokmaktan ve yeni mali külfetler ile karşı karşıya bırakmaktan kaçınmamışlardır. Sormazlar mı; “Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu” diye...

Ucuz ve Güvenilir mi Dediniz?

Yine AKP 2002 Seçim Bildirgesi’nde; “Partimizin enerji politikalarının temelini, enerjinin ucuz ve güvenilir bir şekilde temin edilmesi, rekabete dayalı bir enerji piyasası oluşturulması, vatandaşın bütçesindeki yükün azaltılması, çevre ve insan sağlığının korunması oluşturmaktadır” diyerek, vatandaşın ağızına bir parmak sanal bal çalmıştır. Bugün gelinen noktada görülmektedir ki; “bal” demekle ağız tatlanmıyor. Aralık 2007’den bu yana AKP Hükümeti döneminde konut kullanıcıları için elektrik fiyatlarına yapılan zamlar toplamda yüzde 72’yi aşmıştır. Aynı dönemde gerçekleşen tüketici fiyatları artışı ise yalnızca yüzde 30’lar düzeyindedir. Elektrik fiyatlarına yapılan zamların büyük bölümü 2008 yılında yapılmış olup; Elektrik Mühendisleri Odası da Ekim-2008’de yaptığı açıklama ile Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) enerji fiyatları endeksine göre Türkiye’nin enerji fiyatları en çok artan ülke konumunda olduğuna dikkat çekmiştir. Bu arada haklarını yemeyelim, vaad edip de tuttıkları söylemler de olmuştur: Örneğin aynı yılın seçim bildirgesinde, “orta vadede toplam vergi gelirini azaltmadan, verginin tabana yayılması”ndan bahsetmişler ve gerçekten vergiyi en geniş orta ve yoksul tabana yayararak; akaryakıt fiyatlarında ülkeyi, dünyanın en yüksek vergisini alan ülke olma özelliğine sahip kılmışlardır. Bu arada dolaylı verginin tüm vergiler içerisindeki payını yüzde 75’lere çıkardıklarını da unutmamalıyım. Refahı varsıla, zulmü yoksula aktarmakta ustalaşmışlardır. Herhalde “Artık ustalaştık” dedikleri bu olsa gerek.

Bu karşılaştırmalarda görülen güvenilirlikleri, enerji teminindeki “güvenilirlik” sözüne referans olmaktadır.

Bağımsızlık Başka Bahara, Çevre Yıkımı Hemen Şimdi...

Şimdilerde 2023 Vizyonu ve “Büyük Türkiye” sakızı ağızlarında... Ustalaştıkları gibi büyüteceklerse; vay halimize... AKP’nin enerji alanındaki politikalarına bakılınca, bu alandaki büyüme anlayışı olsa olsa enerjide bağımlılığı büyütme olsa gerektir; 2002 yılında 9.1 milyar dolar olan enerji ithalatını 2010 yılında 33.7 milyar dolara çıkarttıklarına göre... Oysa bakın bu bağımlılık konusunda 2002’de, ne söz vermişler:

“Halen yüzde 65 olan enerjide dışa bağımlılığın azaltılması için güneş, rüzgar, jeo-termal ve bio-mass gibi yerli ve alternatif kaynaklara yönelinecek, yerli linyit ve hidroelektrik projeler süratle hayata geçirilecektir.”

Peki, kendisini “çevrecinin daniskası” ilan eden Başbakan’ın 8 yıllık dönemi boyunca yarattığı çevre tahribatına ne demeli? Trakya’da, Ege’de akarsular zehir olmuş almakta. Karadeniz başta olmak üzere büyük turizm değeri taşıyan vadiler birer birer yok edilmekte.

Özelleştirerek özel sermayenin açgözlülüğüne terk ettiği madenlerde siyanür barajları yıkıldı, yıkılacak durumda. Kahvehanelerde sigara yasağı ile övünen Başbakan, Dilovası gibi sanayi bölgelerinde vatandaşa her gün zehir solutmakta. Zaten herhalde koyduğu yasaklarla övünen tek Başbakan, kendisi olsa gerek şu global dünyada.

Memlekette çevre yıkımı gün be gün artarken; 2002 yılında yapılan; “Çevrenin bir değer ve maliyet unsuru olduğu dikkate alınarak, enerji dönüşüm işlemleri sırasında ortaya çıkan kirleticiler titizlikle kontrol edilecektir” vaadi yeni vaatlere referans değil de nedir?

Terminal Olamadık, Bari Kanal Açalım...

Acizliği diz boyunu aşmış, gırtlığa dayanmışken, büyük büyük laflar etmek herhalde AKP Hükümeti'ne özgü olsa gerek. Zira 2002'de “Komşularımızdaki petrol ve doğalgazın Dünya pazarlarına açılmasında ülkemizin dağıtım terminali olma imkanları iyi değerlendirilerek, enerjide bölgesel güç haline gelinecektir” dediklerine göre... “Bölgesel güç”, gerçekten büyük bir laf, söyleyen altında da kalabilir. Nitekim 8 yıl sonra geriye bakıldığında ortada sadece Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattından başka bir somut bir tesis bulunmamakta; o da geçmiş yıllardan devir alınan bir proje üstelik. Samsun-Ceyhan gibi, NABUCCO gibi büyük söylemlerin altında perperişanken, hala geleceğe yönelik aynı lafları etmek de kendini bilmezlik olsa gerek. 8 yılda 2.6 milyar metreküplük doğalgaz depolama tesisini ancak yapanlar ve de 2023'te bunun 5 milyar metreküpe çıkaracaklarıyla böbürlenilenler için başka ne söylenebilir ki? Bu hızlarıyla herhalde İstanbul Kanalı'nı bitirdiklerinde; dünya ölçeğinde petrol, dolayısıyla petrol taşıyacak tanker de kalmayacak.

Ali Dibo'yla Özdeşleşmek...

“Kamuda yapılan kaynak kullanma ve aktarımları toplumun bilgisine açılarak yolsuzluklara imkan vermeyen şeffaf devlet anlayışını yerleştirecektir.”

2002 yılında bu vaatler ile seçim kazanmışlar, ancak göreve gelir gelmez, “Beyaz Enerji Yolsuzluğu”yla ne kadar “AK” olduklarını kanıtlayıvermişlerdi. Diğer sektörler bir kenara, enerji sektörü 8 yıllık iktidarları boyunca yolsuzluk söylemlerinden arındırılmamıştır.

Yandaş tabir edilen firmalara aktarılan işler ve dolayısıyla kaynak aktarımı, EMO tarafından “Fener Işığında Gölge Oyunları” broşürüyle deşifre edilmiştir. Gerçekleri gölge oyununa çevirmek, şifreler ve algoritmik rakslarla ülke yönetmek böyle bir şey olsa gerek.

Bu alanda bir başka örnek de Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) yapılanması ve uygulamalarıdır. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu Raporu ile de açığa çıkan, aslında denetleme ve düzenlemeden anlaşılmanın; “saldım çayıra Mevlam kayıra” lafına denk düşen bir uygulama-

nın söz konusu olduğudur. Kaçak mazotun adım başı alıcı bulduğu, solventte yaşanan vurgunlar, kaçak yakıt üretiminden dolayı sanayi bölgelerindeki patlamalar ve işçi ölümleri, lisans ticareti, verilen lisansların takipsizliği, aylar boyunca bekletilen kimi lisans başvurularının çeşitli bahanelerle sürüncemede bırakılması ve ne gariptir aynı lisans başvurusuna aşına bir isim eklenince bir haftada sorunun çözülürmesi gibi olaylar ve EPDK mensupları ile denetleyecekleri ve düzenleme görevi yapacakları girişimci firma mensuplarının aynı dernek çatısı altında yer almaları...

Aranan Kan Bulunmuştur

Görüldüğü üzere nasıl bal denince ağız tatlanmıyorsa “AK” denince de “AK” olunuyor...

Sadece enerji sektöründe söylenenler ve yapılanlar irdelendiğinde aslında ortaya rahatlıkla birkaç ciltlik kitap çıkabilir. Fakat bütün dünya biliyor ki bu ülkede değil kitap yazmak teşebbüste bulunmak bile yıllarca hapislerde sürünmenize neden olabilmekte.

O nedenle, bu yazıyı burada noktalayalım ki bir “AK” icraata maruz kalmayalım.

Bu yazıda büyük oranda AKP enerji icraatı irdelenmiştir. Herhangi bir icraatta bulunmayan ancak bu seçimlerde oy talep edip iktidara soyunan diğer partiler içinse seçim bildirgelerine bakmak ve söylemlerle eylem uyumunun ne kadar gerçekçi olduğunu irdelemek yeterli olacaktır.

Lakin yapılan kan anonsuna rağmen hastaneler genellikle her türlü kanı kabul ederler. Emperyalizm, anons ettiği kana rağmen diğerlerini de kabul edecektir şüphesiz.

Sonuçta 13 Haziran günü yapacağı anons bellidir:

Aranan kan bulunmuştur! ◀

